

Modrosti sveta

VELIKA KNJIGA PREGOVOROV

MODROSTI SVETA

VELIKA KNJIGA PREGOVOROV

Zbral in uredil

Janez Štupica

Založništvo Jutro

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821-84
398.9(100)

VELIKA knjiga pregovorov : modrosti sveta
/ zbral in uredil Janez Stupica. - Ljubljana : Jutro,
2007

ISBN 978-961-6433-86-0

1. Stupica, Janez
234982144

Predgovor

Že od mladih nog občudujem ljudi, ki znajo v pogovor ali predavanje občasno vključiti primeren citat znanega pisatelja ali pa poučen pregovor, s katerim učinkovito zaokrožijo misel in tako dajo svojim besedam večjo težo. Pregovor je ljudska književna zvrst, ki jedrnato in navadno v prisposodbi izraža kako življenjsko izkušnjo. Nastal je med preprostim ljudstvom in se prenašal dalje v ustni obliki, dokler ga pač ni nekdo zapisal. Od reka, izreka, citata in aforizma, ki ga pove ali zapiše znana osebnost, se pregovor razlikuje predvsem po tem, da nima zakonitega literarnega očeta.

Navadno se pregovor rodi kot nazorna, globoka ali duhovita fraza, ta pa se med ljudmi polagoma brusi in izpopolnjuje. Ko se reši nepotrebne besedne navlake, izrazi določeno misel kratko in jasno. Mnogi narodi poznajo udaren pregovor, katerega jedro je graja praznega besedičenja ter hvala modre molčečnosti. V slovenščini ga izrazimo s tremi besedami: *Molk je zlato*. Seveda obstajajo tudi pregovori, ki pretirano molčečnost odsvetujejo. Takšen je tale indijski pregovor: *Kdor molče prosi, slabo kosi*. Skratka, tudi na tem področju velja Einsteinova ugotovitev, da je vse relativno.

Pregovori radi izražajo življenjske izkušnje in skušnjave v obliki posrečene šale, kot naprimer tale slovenski pregovor: *Babja jeza vraga zmelje*. Cenjenim bralkam je bila navedena trditev gotovo všeč. Pogodu jim je tudi domač pregovor, ki ocenjuje vrednost žene in moža pri hišnih opravilih: *Žena podpira pri hiši tri vogale in še četrtega možu pomaga*. Domnevam pa, da bodo jezno zacepetale z nogami, ko bodo slišale italijanski pregovor, ki na sarkastičen način graja nekatere slabosti lepšega spola: *Ženske so v cerkvi svetnice, na cesti angeli, v hiši hudiči in na vratih srake*. Nekateri pregovori, še zlasti latinski, gredo pri smešenju ženskih napak čez rob dobrega okusa, zato se smejo navajati izključno v moški družbi in še to le ob redkih priložnostih. Po nenapisanem pravilu so v rabi med zagrenjenimi copatarji, ki doma molče trpijo pod ženino copato.

Občasno naleti človek na pregovor, v katerem nastopajo stare besede, ki jih sodobni slovar slovenskega jezika nič več ne priznava. Sem sodijo tudi besede, ki žalijo ušesa pretiranih moralistov in jezikovnih čistunov. Ti bodo robantili ob slovenskem pregovoru: *Denar in rit je treba dobro skrit*. Rekli bodo, da je treba stavek zaključiti z besedo »skriti«, umazano »rit« pa naj nadomesti lepša beseda »zadnjica«. Toda dragi bralci, kje je potem notranja rima, ki daje navedeni ugotovitvi zunanji blišč? Pogoste in presenetljive rime, katerih drugi jeziki domala ne poznajo, dajejo slovenskim pregovorom izrazno moč in glasovno harmonijo.

V pričujoči knjigi ponujam bralcem okoli 10 000 pregovorov z vseh koncev sveta, ki sem jih izbral med skoraj stotisočimi. Pri izboru sem upošteval njihovo dolžino, jasnost, učinkovitost in globino. Še posebej rad sem posegel po šegavih, šaljivih, sarkastičnih in duhovitih, saj vzbujajo smeh. Star in preverjen pregovor namreč zatrjuje: *Smeh je pol zdravja*.

Posebnost pričujoče zbirke so pregovori, ki so navedeni v izvirniku in slovenskem prevodu. Takih je skoraj tretjina, med njimi prevladujejo angleški, latinski, nemški, ruski in srbohrvaški – slednji zadnje čase razpadajo na hrvaške, srbske in bošnjaške. Vsi našeti pregovori so pognali svoje korenine v Evropi, zapisani pa so v latinici, čeprav v Rusiji, Srbiji in Bolgariji kraljuje starokopitna cirilica. Zaradi jasnosti in lažje berljivosti ruskih besed nisem upošteval razlike med trdim in mehkim i-jem, izpustil pa sem mehki in trdi znak. Zaradi tega in morebitnih pisnih napak, ki so se zagotovo vrinile v obsežno gradivo, se na učene in natančne bralce obračam z latinskim pregovorom: *Motiti se je človeško, odpuščati pa božansko*.

Mnogi pregovori so znani v več jezikih, nekateri v skoraj v vseh, saj ljudska modrost ne pozna državnih mej in jezikovnih pregrad. Bralcu lahko zaupam, da sem v ducatu jezikov našel tale pregovor: *Ena lastovka ne naredi pomladi*. V takih primerih sem pregovor navedel samo v enem jeziku, najraje v tistem, kjer se je domnevno rodil. To je vzrok, da je v knjigi veliko latinskih pregovorov, saj so bili prav ti podlaga prevodov v mnoge evropske jezike. Pri »dvojezičnih« pregovorih je spredaj slovenski prevod, kateremu sledi izvirnik, ki je zaradi razlikovanja zapisan s poševnimi črkami. Za zgled navajam poučen latinski pregovor: *Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš*. *Quot linguas calles, tot homines vales*. Upam, da bo prebiranje tuje jezičnih pregovorov veselilo učenega in poučevalo preprostega bralca.

Nekatere zbirke razvrščajo pregovore po prvi besedi. Tako urejanje je za avtorja preprosto, saj sledi samo abecednemu redu. Za uporabnika je tak red neprijazen, saj mora pri iskanju določenega pregovora prebrati dobršen del zbirke. V tej knjigi je uporabljen za uporabnika prijaznejši vrstni red, katerega določajo tematika, jezik in abecedni seznam. V njej je 450 tematskih enot, ki bralcu pomagajo pri iskanju pregovorov. Seveda je mogoče nekatere stlačiti v dve ali celo več tematskih enot, zato so bralčeva srečanja z že navedenim pregovorom neizogibna. Očitno ima vsak red poleg dobrih tudi slabe strani. Da je red v življenju vendarle potreben, nas opozarja tale nemški pregovor: *Red je pol življenja. Ordnung ist halbe Leben.*

Zbiranje, izbor in urejanje gradiva je bilo naporno, zlasti še zato, ker sem moral nekatere pregovore prevajati. Pri tem delu mi je stal ob strani prijatelj Leon Čelik. Za pomoč pri prevajanju težavnejših angleških in nemških pregovorih se mu na tem mestu javno zahvaljujem. Zahvaliti se moram tudi Založništvu Jutra, ki je pričujočo knjigo izdalo. Bralcem želim obilo veselja in estetskih užitkov pri prebiranju gradiva, ki je nekakšna srž ljudske modrosti in most do pomembnih življenjskih resnic.

Janez Stupica

Kazalo

1	O pogovorih	15	36	Čevelj	54
2	Advokat	16	37	Človek	55
3	Aktivnost	16	38	Čudež.	59
4	Alkoholizem.	17	39	Dajanje	59
5	Bahanje.	17	40	Dajanje in jemanje	61
6	Bati se.	18	41	Daleč	62
7	Bedak	19	42	Dan	63
8	Beg	22	43	Dan in noč.	65
9	Beseda	23	44	Danes in jutri	66
10	Biser	26	45	Darilo.	67
11	Blago	26	46	Davek	69
12	Blagoslov in prekletstvo	27	47	Debelost	70
13	Blato	28	48	Dedič	71
14	Bodočnost	28	49	Dekle	72
15	Bog	29	50	Delati	73
16	Bogastvo in revščina	31	51	Delavec.	75
17	Bogat in reven	32	52	Deliti	76
18	Bogataš in revež.	33	53	Delo.	77
19	Boj	34	54	Denar.	80
20	Bojazljivec in strahopetec	35	55	Denarnica	83
21	Bolečina	36	56	Dobiček in izguba.	84
22	Bolezen.	37	57	Dober in slab	87
23	Bolnik	38	58	Dobro in slabo.	90
24	Brat	39	59	Dobrota in hudobija	91
25	Breme.	40	60	Dohodek in izdatek	94
26	Brezdelje	42	61	Dokazovanje.	94
27	Bujenje	43	62	Dolgoti.	95
28	Car	43	63	Dolgčas.	96
29	Cena	45	64	Dolžnik in upnik	97
30	Cerkev	47	65	Dom	97
31	Cilj	47	66	Domač	99
32	Čakanje.	48	67	Domišljavost.	99
33	Čas	49	68	Domovina	100
34	Čast.	52	69	Dota	101
35	Častihlepnost	53	70	Družba	102

71 Druženje	103	110 Izgovor	159
72 Družina	103	111 Izgubiti	160
73 Duh	104	112 Izkušnja	163
74 Duša	105	113 Jabolko	164
75 Dvor	107	114 Jajce in kokoš	165
76 Dvorjenje in zapeljevanje. . .	107	115 Jedi	166
77 Enako.	109	116 Jesti	171
78 Glas	109	117 Jeza	172
79 Glasba	111	118 Jezik.	174
80 Glava	111	119 Jok	177
81 Gluhost.	114	120 Juha.	178
82 Goljuf.	115	121 Kača	179
83 Golota	115	122 Kaplja.	180
84 Gora	116	123 Kazen.	180
85 Gospodar	117	124 Kesanje	182
86 Gospodarjenje	119	125 Klevetanje in obrekovanje . .	183
87 Gost.	121	126 Ključ in ključavnica.	184
88 Gostilna in krčma.	122	127 Kmet	185
89 Govor.	123	128 Knjiga.	187
90 Govorica	124	129 Kolo.	188
91 Govorjenje in molčanje. . . .	124	130 Končati.	188
92 Gozd	128	131 Konec.	190
93 Graja	129	132 Konj.	191
94 Greh	130	133 Kralj	193
95 Grob in pokopališče	132	134 Krava	195
96 Grožnja.	134	135 Krivda	197
97 Hazardne igre	135	136 Krivica	198
98 Hinavščina.	136	137 Križ.	199
99 Hiša.	137	138 Kruh	200
100 Hitro ali naglo.	141	139 Kuhinja.	202
101 Hoteti	144	140 Kupovanje in prodajanje . . .	203
102 Hrabrost	148	141 Lahek in težak.	206
103 Hrup	148	142 Lakomnost in požrešnost . .	207
104 Hudič ali vrag	149	143 Lasje	208
105 Hvala	152	144 Laž	210
106 Hvaležnost in nehvaležnost .	154	145 Lenoba	212
107 Imetje.	155	146 Lep	214
108 Iskati in najti.	156	147 Lepota	216
109 Izbira	158		

148	Letni časi	219	187	Mož	287
149	Leto	220	188	Mož in žena	287
150	Lev	223	189	Mrtev in živ	289
151	Lisica	224	190	Načrt in izvedba	291
152	Ljubezen	226	191	Naglo in počasi	293
153	Ljubica in ljubimec	232	192	Napaka in vrlina	294
154	Ljubiti	233	193	Napredovanje	297
155	Ljubosumje	236	194	Narava	298
156	Ljudstvo	236	195	Narodi	301
157	Lov	237	196	Nasvet	303
158	Mačka	239	197	Navade in šege	305
159	Majhen in velik	241	198	Nebesa in pekel	306
160	Maščevanje	244	199	Nebo	308
161	Mati in oče	245	200	Nedolžnost	309
162	Meč	248	201	Nehvaležnost	309
163	Med	249	202	Nesmiselno je	310
164	Merjenje	251	203	Nevarnost	311
165	Meseci	253	204	Nevednost	312
166	Mesto in vas	255	205	Ničvrednež	314
167	Miloščina	256	206	Noč	315
168	Mir	257	207	Norec	316
169	Miren	259	208	Nos	319
170	Misel	259	209	Novica	320
171	Misliti	261	210	Novo in staro	321
172	Miza	263	211	Nuja in stiska	321
173	Mladost	265	212	Običaj	322
174	Mlin	266	213	Obisk	323
175	Moč	267	214	Oblast	324
176	Močan in močnejši	268	215	Obleka	324
177	Moda	270	216	Obljuba	326
178	Moder ali pameten	271	217	Obogateti	327
179	Moder in neumen	274	218	Obraz	328
180	Modrost	276	219	Oči	329
181	Mojster	278	220	Oči in ušesa	332
182	Molk	279	221	Očitek	333
183	Molitev	281	222	Oderuštvo	334
184	Morje in mornar	282	223	Odlašanje	334
185	Moški	284	224	Odločnost in omahljivost	335
186	Moški in ženska	285	225	Odpušcanje	336

226	Ogenj	337	265	Prepir	394
227	Okus	338	266	Prepoved	396
228	Opravičevanje	339	267	Prerok	397
229	Osamljenost	340	268	Presojanje	397
230	Osel	341	269	Prešuštvo	398
231	Ošabnost	343	270	Pretep in tepež	399
232	Otrok	344	271	Pretiravanje	400
233	Pamet	348	272	Previdnost	402
234	Pes	351	273	Priča	404
235	Pijača	354	274	Pridiga	405
236	Pijanost	356	275	Pridnost	406
237	Plačilo	357	276	Prijatelj	407
238	Ples	359	277	Prijateljstvo	411
239	Pleša	359	278	Prilizovanje in laskanje	412
240	Plevel	360	279	Priložnost	413
241	Počasnost	360	280	Prisega	414
242	Počitek	362	281	Prisila	415
243	Podobnost	362	282	Prodajanje	416
244	Pogodba	363	283	Prositi in beračiti	417
245	Pogum in strahopetnost	364	284	Prvi in zadnji	419
246	Pohlep	366	285	Ptice	421
247	Poklici	367	286	Radodarnost	424
248	Poljub	373	287	Radovednost	424
249	Pomoč	373	288	Rana	425
250	Poroka in svatba	376	289	Red	426
251	Posmehovanje	377	290	Relativnost	427
252	Posojanje	378	291	Resnica	428
253	Poštenje	379	292	Resnica in laž	430
254	Pot	381	293	Reven	431
255	Potovanje	384	294	Revež	432
256	Potrpežljivost	385	295	Revščina	433
257	Pozaba	386	296	Riba	435
258	Pozno in prepozno	388	297	Roditi (se)	436
259	Pravda	389	298	Roka	438
260	Pravica	390	299	Samski stan	441
261	Pravičnost	391	300	Sanje	442
262	Pravilo	392	301	Sebičnost	443
263	Pravočasno	393	302	Sestra	443
264	Praznik	393	303	Setev in žetev	444

304 Sila in nasilje	445	343 Strah	509
305 Sin in hči	447	344 Strast	511
306 Sirota	449	345 Strup	512
307 Sitost in lakota	450	346 Sum in dvom	513
308 Skopost	453	347 Svet	513
309 Skrb	454	348 Svetloba in tema	516
310 Skrivnost	456	349 Svoboda	517
311 Skromnost	457	350 Šah	518
312 Skupna last	458	351 Šala	518
313 Sladko in grenko	459	352 Škoda	519
314 Slava	461	353 Šola	521
315 Slepota	462	354 Tašča in snaha	522
316 Sloga in nesloga	464	355 Tat	522
317 Služabnik in služkinja	465	356 Tek in apetit	524
318 Služiti	466	357 Tožba in obtožba	525
219 Smeh	467	358 Trebuh	526
320 Smrt	469	359 Trgovina in trgovec	527
321 Snažiti in čistiti	472	360 Tri	528
322 Sodišče in sodnik	473	361 Trma	530
323 Solidarnost	475	362 Trnje	530
324 Solza	475	363 Tuj	531
325 Sonce	477	364 Tujec in tujina	534
326 Sosed	478	365 Tuje zmaguje	535
327 Sovraštvo	480	366 Tveganje in drznost	536
328 Sovražnik in prijatelj	482	367 Ubiti in umoriti	536
329 Spanje	484	368 Učenjak	537
330 Spomin	485	369 Učenje	538
331 Spoštovanje	486	370 Učitelj in učenec	539
332 Sprememba	487	371 Učiti in naučiti se	540
333 Sramežljivost	488	372 Udarec	542
334 Sramota	489	373 Ugajanje	544
335 Srce	490	374 Ukaz	545
336 Sreča in nesreča	493	375 Umetnost	545
337 Srečen in nesrečen	498	376 Upanje	546
338 Star	500	377 Usoda	547
339 Star in mlad	503	378 Uspeh	548
340 Starec in mladenič	505	379 Usta	549
341 Starost in mladost	506	380 Užitek	552
342 Starši	508	381 Vaba	552

382	Varčevanje	553	416	Zakonsko življenje	594
383	Varnost	554	417	Zaljubljenost	597
384	Varovati in obvarovati	554	418	Zamuda	598
385	Včeraj in danes	556	419	Zapor in ječa	599
386	Vdovstvo	557	420	Zapravljanje	599
387	Vedenje	558	421	Zaupanje in nezaupanje	600
388	Vera	559	422	Zavist in nevoščljivost	601
389	Verjeti	560	423	Zdrav	602
390	Veselje in žalost	562	424	Zdravilo	603
391	Vest	565	325	Zdraviti	604
392	Videz	565	426	Zdravje	605
393	Vino	566	427	Zdravnik	606
394	Vladanje	568	428	Zemlja	607
395	Vmešavanje	569	429	Zgled in primer	609
396	Voda	570	430	Zlato	609
397	Vojak	572	431	Zlo	612
398	Vojna	573	432	Zloba	613
399	Volja	574	433	Zmaga in poraz	614
400	Voz	576	434	Zmernost	615
401	Vpitje in kričanje	577	435	Zmota	616
402	Vprašanje in odgovor	577	436	Znanje	617
403	Vrednost	579	437	Znanost	618
404	Vreme	579	438	Zob	618
405	Vrlina in krepost	580	439	Zvestoba	620
406	Vrtnica	581	440	Zvitost	620
407	Vzgoja	581	441	Žalitev	621
408	Vzpon in padec	583	442	Žeja	621
409	Vztrajnost	585	443	Želja	622
410	Začetek in konec	585	444	Želodec	624
411	Začeti in končati	587	445	Žena	625
412	Zadnjica ali rit	590	446	Ženska	628
413	Zadovoljstvo in nezadovoljstvo	591	447	Žganje	633
414	Zajtrk, kosilo in večerja	592	448	Življenje	634
415	Zakon	593	449	Življenje in smrt	636
			450	Žlica	637

1 O pogovorih

- Med pogovorom je pogovor kot luč v temi. **ARABSKI**
- Navdih, duhovitost in značaj naroda najdemo v njegovih pogovorih. **BACON**
- Pogovor je kratka misel, ki sloni na dolgi izkušnji. **CERVANTES**
- Pogovor izvira iz pameti, pamet iz pogovorov. **ČEŠKI**
- Besede brez pogovorov so kot jed brez soli. **ETIOPSKI**
- Vsak pogovor je prerok v svoji deželi. **FRANCOSKI**
- Pogovor je veselje v kapljici vode. **KESSEL**
- Kakršna dežela, takšne šege, kakršne šege, takšni pogovori. **NEMŠKI**
- Pogovori so otroci vsakdanjih izkušenj. **NEMŠKI**
- Pogovor je duhovitost enega in modrost mnogih. **POLLARD**
- Ljudska modrost trden je most. **SLOVENSKI**
- Pogovore je izkušnja rodila, potrdila in ohranila. **SLOVENSKI**
- Kdor je sam in nesrečen, naj išče nasveta v starih pogovorih. **ŠPANSKI**
- Če imaš pamet, se ravnaj po njej, če je nimaš, se ravnaj po pogovorih. **TURKMENSKI**
- Pogovor je kristaliziran povzetek ljudske modrosti in šegavosti. **VIDMAR**

2 Advokat

- Če bi ne bilo slabih ljudi, bi ne bilo dobrih advokatov. *If there were no bad people there would be no good lawyers.* ANGLEŠKI
- Hiše advokatov so zgrajene na glavah norcev. *Lawyer's houses are built on the heads of fools.* ANGLEŠKI
- Od pravnih stranke hujšajo, advokati pa se redijo. DANSKI
- Za advokata je pravdanje žetev. FRANCOŠKI
- En pravdar vleče kravo za roge, drugi za rep, advokat pa jo molze. ITALIJANSKI
- Roke odvetnika so vedno v tujem žepu. INDIJSKI
- Dober advokat je slab sosed. *Ein guter Advokat ist ein schlechter Nachbar.* NEMŠKI
- Kdor je sam svoj advokat, ima norca za stranko. *Wer sein eigener Anwalt ist, hat einen Narren als Mandanten.* NEMŠKI
- Kogar sodnik toži, mora imeti Boga za advokata. NEMŠKI
- Pravde je konec, je rekel advokat, obe stranki sta ostali brez vsega. NEMŠKI

3 Aktivnost

- Kolo, ki se vrti, ne zarjavi. *The wheel that turns gathers no rust.* ANGLEŠKI
- Na kotalečem kamnu se mah ne nabira. *A rolling stone gathers no moss.* ANGLEŠKI
- Napad je najboljša obramba. *Attack is the best form of defence.* ANGLEŠKI
- Kdor se napreza, goro prepleza. BOLGARSKI
- Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri. *Verschiebe nicht auf morgen, was du heute kannst besorgen.* NEMŠKI

- Ovire spodbujajo ljudi k delovanju. *Przeszkody pobudzają ludzi do działania.* POLJSKI
- Človek je rajši kladivo kot nakovalo. SLOVENSKI
- V premisleku bodi podoben polžu, v dejanju ptici. SLOVENSKI

4 Alkoholizem

- Slaba je tista hiša, v kateri se uspeh zaliva s čašo in žalost odganja s steklenico. BOLGARSKI
- Če človek popije malo, je dober kot ovca; če popije malo več, postane hraber kot lev; če prekorači mejo, je okruten kot tiger; če pa mu postane pijača strast, je podoben svinji, ki se valja v blatu. JUDOVSKI
- Alkohol poneumlja. *Az alkohol butít.* MADŽARSKI
- Gostilna je kraj, kjer prodajajo norost v steklenicah. NEMŠKI
- Kar ima trezni na umu, to ima pijanec na jeziku. *Čto u treznogo na ume, to u pjanogo na jazike.* RUSKI
- Od kozarca vodke do groba je kratka pot. RUSKI
- Vodke za kopejko popil, norosti za rubelj dobil. RUSKI
- Alkoholna pijača – hudičeva zvijača. SLOVENSKI
- Pitje in kajenje krajšata življenje. SLOVENSKI
- Pivski bratje v mladosti, siromaštva svatje v starosti. SLOVENSKI

5 Bahanje

- Ko je žaba videla, da se konji podkujejo, je tudi sama dvignila nogo. FRANCOŠKI
- Kdor se ne zna bahati, ne pozna umetnosti vzpenjanja. KITAJSKI
- Kolikor slabše delo, toliko glasnejše pozavne. NEMŠKI

- Kokodaka lahko vsak, ne more pa vsak jajca znesti. *Kakeln kan iederen, maar niet eiern leggen.* NIZOZEMSKI
- Kdor se sam hvali, ima hudobne sosede. POLJSKI
- Bahanje ne prinaša užitka. *V hvasti net slasti.* RUSKI
- Jamrovcu vzemi in bahaču daj. SLOVENSKI
- Lastna hvala – cena mala. SLOVENSKI
- Vsak berač svojo malho hvali. SLOVENSKI
- Vsak lončar svoj lonec hvali. ŠPANSKI

6 Bati se

- Ladje se bolj boje ognja kot vode. *Ships fear fire more than water.* ANGLEŠKI
- Mnogi, ki nosijo meče, se boje gosjega peresa. *Many who wear rapiers are afraid of goose quills.* ANGLEŠKI
- Sestradan pes se ne boji leva. ARABSKI
- Vse se boji časa, čas pa piramid. EGIPČANSKI
- Stara lisica se ne boji pasti. ITALIJANSKI
- Boj se izgube časa, kajti čas se nikoli ne vrne. JUDOVSKI
- Vsak dan je kaznovan, kdor se vedno boji. *Cotidie damnatur, qui semper timet.* LATINSKI
- Zakona se boji zločinec, usode nedolžni. *Legem nocens veretur, fortunam innocens.* LATINSKI
- Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi. MADŽARSKI
- Boj se človeka, ki se lahko v jezi smehlja! NEMŠKI
- Boj se prijateljev svojih sovražnikov in sovražnikov tvojih prijateljev! NEMŠKI

- Opečeni otrok se boji ognja. *Gebranntes Kind scheut das Feuer.*
NEMŠKI
- Ne boj se pošasti s sedmimi glavami, marveč človeka z dvema jezikoma. PERZIJSKI
- Boj se molčččega človeka in mirne vode. ROMUNSKI
- Kdor se boji volkov, ne hodi v gozd. *Volkov bojatsja – v les ne hodit.*
RUSKI
- Ne boj se sodišča, boj se sodnikov. *Ne bojsja suda, bojsja sudi.*
RUSKI
- Prestrašena vrana se še grma boji. *Puganaja vorona i kusta boitsja.*
RUSKI
- Boj se hudega jezika, huje kakor gad pika. SLOVENSKI
- Boj se onega, ki je stopil iz opank v čevlje. SLOVENSKI
- Boj se tistega, ki spredaj liže, zadaj pa praska. SLOVENSKI
- Mokri se ne boji dežja. SLOVENSKI
- Dobro nakovalo se ne boji kladiva. *Dobar nakovanj ne boji se čekića.* SRBOHRVAŠKI
- Moli in delaj in ne boj se lakote. *Moli i radi i ne boj se gladi.*
SRBOHRVAŠKI
- Oparjen maček se mrzle vode boji. *Gato escaldado del agua fría huye.* ŠPANSKI

7 Bedak

- Bedak vse verjame. *A fool believes everything.* ANGLEŠKI
- Pametni se učijo na tujih napakah, bedaki na lastnih. *Wise men learn by other men's harms, fools by their own.* ANGLEŠKI
- Pametni šale dela, bedak jih ponavlja. *Wise man make jests and fool repeat them.* ANGLEŠKI

- Daj bedaku delo, pa ti ga bo še več napravil. **ARMENSKI**
- Modrijan vidi cilj na začetku poti, pametni na sredini, bedak na koncu. **ARABSKI**
- Boljše je, če te modri razžalosti, kakor če te bedak razveseli. **ARMENSKI**
- Handžar v bedakovi roki je nevarnejši kot v junakovi. **ČEČENSKI**
- Bedak zdaje več, kot ima. *Bláze dá vic, než má.* **ČEŠKI**
- Kadar se bedaku ne posreči obeliti ebenovine, hoče počrniti slonovino. **ETIOPSKI**
- Kadar vzameš bedaka v čoln, se drži kraja. **FINSKI**
- Da bi ozdravil enega bedaka, potrebuješ bedaka in pol. **ITALIJANSKI**
- Bedaka spoznaš po petih znamenjih: zlahka se razjezi, daje darila tistim, ki jih ne zaslužijo, ubada se z nepomembnimi rečmi, ne loči prijatelja od sovražnika in razkriva lastne ter tuje skrivnosti. **JUDOVSKI**
- Bedak takoj pokaže svojo jezo, pametni pa prikriva žalitev. **JUDOVSKI**
- Bedakovo kopje hitro zleti. *Cito transit lancea stulti.* **LATINSKI**
- Izkušnja je učiteljica bedakov. *Experientia stultorum magistra.* **LATINSKI**
- Bedak, ki pripoveduje o tem, kar je videl, je boljši od modreca, ki molči o tem, kar zna. **MONGOLSKI**
- Bedakom in pijancem se je treba tudi s senenim vozom umakniti s poti. **NEMŠKI**
- Dva bedaka pod isto streho, dva krčmarja v isti vasi in dva prašiča v isti vreči se ne trpijo. **NEMŠKI**
- En bedak lahko več vpraša, kot sedem pametnih odgovori. *Ein Narr kann mehr fragen als sieben Weise antworten.* **NEMŠKI**
- Kadar se bedak smeje, se vsi smejimo z njim. *Wenn ein Narr lacht, lachen alle mit.* **NEMŠKI**

195 **Narodi**

- Anglija je zapor za moške, raj za ženske, vice za služabnike in pekel za konje. **ANGLEŠKI**
- Če se srečata dva Angleža, govorita najprej o vremenu. *When two Englishmen meet their first talk is of the weather.* **ANGLEŠKI**
- Hiša je Angležu grad. *An Englishman's house is his castle.* **ANGLEŠKI**
- Izgredi Rusa in našel boš Tatara. *Scratch a Russian and you find a Tartar.* **ANGLEŠKI**
- Pot do Angleževega srca gre skozi njegov želodec. *The way to an Englishman's heart is through his stomach.* **ANGLEŠKI**
- Škot se noče bojevati, dokler ne vidi svoje krvi. *The Scot will not fight till he sees his own blood.* **ANGLEŠKI**
- Škotska megla zmoči Angleža do kože. *A Scottish mist will wet an Englishman to the skin.* **ANGLEŠKI**
- Bog me obvaruj Bolgara, ki se je pogrčil, in Cigana, ki se je poturčil. **BOLGARSKI**
- Bolje je, da te muči Turek, kakor da te Grk izučí. **BOLGARSKI**
- Z Nemko v hlev, s Čehinjo v kuhinjo, s Francozinjo v posteljo. **ČEŠKI**
- Vsak Čeh je glasbenik. *Co Čech to muzikant.* **ČEŠKI**
- Govoriti francosko kot španska krava. *Parler le français comme une vache espagnole.* **FRANCOSKI**
- Kadar Francoz spi, ga hudič ziblje. **FRANCOSKI**
- Pol Italijana v eni hiši je že preveč. **FRANCOSKI**
- Nemeč je vsemu svetu krivec. **HRVAŠKI**
- Anglež misli sede, Francoz stoje in Irec z zamudo. **IRSKI**
- Kadar je Anglež žejen, Škot lačen in Irec pijan, se odlično počutijo. **IRSKI**

- Nemeec ni človek. *Tot nem ember.* MADŽARSKI
- Francozi in ženske lahko preživijo brez kruha, ne pa molče. NEMŠKI
- Italija je pekel za dušo, raj za telo in vice za denarnico. NEMŠKI
- Italija je raj, posejan s hudiči. NEMŠKI
- Italijani so pametni pred delom, Nemci pri delu, Francozi po delu. NEMŠKI
- Kadar poseli kak otok, Španec najprej postavi cerkev, Francoz trdnjavo, Nemeec skladišče in Anglež pivnico. NEMŠKI
- Nemca je težko spraviti v zakonski jarem in še težje iz njega. NEMŠKI
- Nemeec svoje skrbi zapije, Francoz jih izpoje, Španec izjoka, Anglež izsmeje in Italijan prespi. NEMŠKI
- Nemke ljubijo s srcem, Francozinje z glavo, Angležinje z dušo, Italijanke s telesom, Španke z dušo in telesom, Rusinje pa zaradi užitka. NEMŠKI
- Nič ni bolj človeku podobno od opice in Švicarja. NEMŠKI
- Od treh Nemcev sta dva vojaka, od treh Angležev dva lovca, od treh Francozov dva kuharja, od treh Italijanov dva duhovnika. NEMŠKI
- Poljaka ogoljufa Nemeec, Nemca Italijan, Italijana Španec, Španca Jud, Juda pa samo hudič. NEMŠKI
- Vsak narod naj se drži svojih navad: Anglež naj je, Nemeec pije, Nizozemec kadi, Španec poje, Francoz pleše, Italijan pa naj varuje svojo lenobo. NEMŠKI
- V zakonu je Italijan ječar, Nemeec hišni gospodar, Anglež podložnik, Španec tiran in Francoz svobodnjak. NEMŠKI
- Bog je ustvaril svet, Holandci pa Holandijo. NIZOZEMSKI
- Grk živi tam, kjer bi osel crknil od lakote. NIZOZEMSKI
- Daj mi, Bog, na začetku tisto pamet, ki si jo dal Rusom na koncu. POLJSKI

- Kdor se rodi kot Nmec, je zadosti kaznovan. **RUSKI**
- Moskva je srce Rusije, Petrograd glava in Kijev mati. **RUSKI**
- Nujna misel pride Rusu prepozno. *Russkij čelovek zadnim umom krepok.* **RUSKI**
- Bolje je, da te preganja Turek s sabljo kot Nmec s peresom. **SRBOHRVAŠKI**
- Hrvaški most, šohčevski post in nemški gost so tri nadloge. *Hrvatski most, šohački post i njemečki gost, to su tri rdjave stvari.* **SRBSKI**
- Gristi in praskati je škotski način dvorjenja. **ŠKOTSKI**
- Kadar Španec poje, je znorel ali pa je brez prebite pare. **ŠPANSKI**

196 Nasvet

- Dober nasvet nima cene. *Good counsel has no price.* **ANGLEŠKI**
- Kratek nasvet je dober nasvet. *Short counsel is good counsel.* **ANGLEŠKI**
- Nasveta modri ne potrebuje, norci pa ga ne sprejemajo. *Advice is something the wise don't need and fools won't take.* **ANGLEŠKI**
- Nasvet ni ukaz. *Counsel is no command.* **ANGLEŠKI**
- Za dober nasvet ni nikoli prepozno. *It's never too late to take good advice.* **ANGLEŠKI**
- Štirje bedaki pogosto bolje svetujejo od enega modrijana. **DANSKI**
- Nasveti nadrejenih so za podrejene ukazi. **FRANCOSKI**
- Človeku pomeni sreča več kot nasvet. *Fortuna plus homini quam consilium valet.* **LATINSKI**
- Kar starec pove, imajo vsi za nasvet. *Quod senior loquitur, omnes consilium putant.* **LATINSKI**
- Čprav hromi ne more hoditi, lahko drugim pokaže pot. **NEMŠKI**

- Dober nasvet je zlata vreden. *Guter Rat ist Goldes wert.* NEMŠKI
- Ko je zadeva končana, znajo tudi norci svetovati. NEMŠKI
- Komur ni mogoče svetovati, mu ni mogoče pomagati. *Wem nicht zu raten, dem ist nicht zu helfen.* NEMŠKI
- Najboljši nasvet in šepav konj navadno zamujata. NEMŠKI
- Pride čas, pride nasvet. *Kommt Zeit, kommt Rat.* NEMŠKI
- Srečni ljudje ne rabijo nasveta. *Glückliche Menschen brauchen keinen Rat.* NEMŠKI
- Stari za svetovanja, mladi za dejanja. NEMŠKI
- Trem svetovalcem ne smeš zaupati: vinu, ljubezni in noči. NEMŠKI
- Dobri nasveti so vedno grenki. PORTUGALSKI
- Kjer ljubezen da nasvet, tam ni gorja. *Gde ljubov da sovet, tam i gorja net.* RUSKI
- Pameten nasvet vedno prav pride. *Umnij sovet vsegda prigoditsja.* RUSKI
- Tudi moder človek potrebuje nasvet. RUSKI
- Bodite hvaležni za nasvete in ne za pohvale! SLOVENSKI
- Kdor ne posluša nasvetov, bo žrtev slabih zaletov. SLOVENSKI
- Nasvete sprejemaj ob vinu, uporabljaj pa jih ob vodi. SLOVENSKI
- Sebi človek najmanj svetovati zna. SLOVENSKI
- Slepca za pot in bedaka za nasvet ne vprašaj. SLOVENSKI
- Jeza je slab svetovalec. *Gnjev je loš savjetnik.* SRBOHRVAŠKI
- Nasvet je kot žig: vtisne se v vosek, ne v kamen. ŠPANSKI
- Ženin nasvet je malo vreden, a bedak je, kdor ga noče slišati. ŠPANSKI
- Kdo je že slišal, da bi mačka miši, šakal kokoši in volk ovci dobro svetovali. TADŽIŠKI

- Boljši pouk da ena nesreča kot tisoč nasvetov. **TATARSKI**
- Svatba, ki se po nasvetu priredi, spodleti. **TATARSKI**
- Ženski nasvet je dober samo za ženske. **TURŠKI**
- Ko imaš šestdeset let, išči nasvet pri tistem, ki jih ima sedemdeset. **VIETNAMSKI**

197 Navade in šege

- Navade so sprva pajčevina, nazadnje sidrna vrv. *Habits are at first cobwebs, at last cables.* **ANGLEŠKI**
- Vsak ima svoje navade. *Everyone has his customs.* **ANGLEŠKI**
- Navada je šesti čut, ki obvladuje vse druge. **ARABSKI**
- Ključi navad tičijo v volji. **FINSKI**
- Drugi kraji, druge šege. *Autres pays, autres moeurs.* **FRANCOSKI**
- Človek prej opusti vero kot navade. **GRUZINSKI**
- Kdor se ni navadil, tega ne navajaj; kdor se je navadil, tega ne odvajaj! **GRUZINSKI**
- Iz navade postane postava. **ITALIJANSKI**
- Navada je najprej pajkova mreža, nazadnje pa železna srajca. **KITAJSKI**
- Časti spreminjajo navade. *Honores mutant mores.* **LATINSKI**
- Dobri zakoni se rodijo iz slabih navad. *Leges bonae ex malis moribus procreantur.* **LATINSKI**
- Navada je druga narava. *Usus est altera natura.* **LATINSKI**
- Kolikor hiš, toliko navad. *Ahány ház, annyi szokás.* **MADŽARSKI**
- Navade se spreminjajo. *Változnak a szokások.* **MADŽARSKI**
- Drugi časi, druge navade. *Andere Zeiten, andere Sitten.* **NEMŠKI**

- Navada kraljuje nad razumom. **NEMŠKI**
- Slaba družba kvari dobre navade. *Schlechte Gesellschaften verderben gute Sitten.* **NEMŠKI**
- Stara navada se da upogniti, ne pa zlomiti. **NEMŠKI**
- Človek je suženj svojih navad. *Čelovek rab svoih priviček.* **RUSKI**
- Navada je srajca, ki jo nosimo do smrti. **RUSKI**
- Kolikor vasi, toliko navad. *Koliko sela, toliko navičaja.* **SRBOHRVAŠKI**
- Navada je ena muka, odvada dve. *Navika je jedna muka, odvika dvije muke.* **SRBOHRVAŠKI**

198 Nebesa in pekel

- Ko se vojna začne, hudič poveča pekel. *When war begins, the devil makes hell bigger.* **ANGLEŠKI**
- Pekel je poln dobrih namenov in želja. *Hell is full of good meanings and wishes.* **ANGLEŠKI**
- Zemeljski raj je le v knjigah modrosti, na hrbtu konja in na ženskih prsih. **ARABSKI**
- Trojna so vrata pekla: to so želja, jeza in strast. **BIBLIČNI**
- Kdor ima dobro ženo, ne rabi nebes, kdor ima slabo, ne potrebuje pekla. **BOLGARSKI**
- Bodi vragu dober, s peklom ti poplača. *Čin čertu dobře, peklem se ti odmění.* **ČEŠKI**
- Lepota je raj za oči in pekel za dušo. **ČEŠKI**
- Pekel, skopuh in morje nimajo nikoli zadosti. **DANSKI**
- Ključ do srca se kuje v peklju. **GRUZINSKI**
- Kdor drugim nič dobrega ne stori, bo končal kot gorivo za pekel. **KITAJSKI**
- Pot v pekel je lahka. *Facilis descensus Averno.* **LATINSKI**

- Reši samega sebe iz pekla. *Liberate te ex infernis.* **LATINSKI**
- Človekova volja je njegov raj. *Das Menschen Wille ist sein Himmelreich.* **NEMŠKI**
- Hudič dražje izdaja prostor v peklu kot naš gospod Bog v nebesih. **NEMŠKI**
- Knezi pridejo v nebesa, če umrejo v zibelki. **NEMŠKI**
- Nebesa varujejo otroci, mornarji in pijanci. *Kinder, Seeleute und Betrunkene schützt der Himmel.* **NEMŠKI**
- Pot v pekel je tlakovana z dobrimi nameni. *Der Weg zur Hölle ist mit gutem Vorsätzen gepflastert.* **NEMŠKI**
- Vsak raj ima svojo kačo. **NEMŠKI**
- Za denar duhovniki nebesa obljublajo. **NEMŠKI**
- Mlade ženske so kobile, na katerih stari možje jahajo v pekel. **NIZOZEMSKI**
- Posadi berača na konjski hrbet in odjezdil bo v pekel. *Het zijn sterke benen die de weelde kunnen dragen.* **NIZOZEMSKI**
- Ženske so raj za telo, vice za denarnico in pekel za dušo. **NIZOZEMSKI**
- Bolje je biti s pametnim v peklu kot s tepcem v nebesih. **RUSKI**
- Iz pekla in Sibirije se nihče ne vrne. **RUSKI**
- Kdor spusti hudiča v stanovanje, bo imel kar naprej pekel v hiši. **RUSKI**
- Pot v pekel vodi skozi carsko palačo. **RUSKI**
- Sedem vrst je do nebes in vse vodijo skozi gozd. *Sem vjorst do nebjos i vse lesom.* **RUSKI**
- Dobra plesalka – peklena prhavka. **SLOVENSKI**
- Govori, kar je res, stori, kar smeš, to sta dve stezici do nebes. **SLOVENSKI**

- Grunt ima korenine do pekla. **SLOVENSKI**
- Kadar ljudje v miru žive, jim rajske ptice žvrgole. **SLOVENSKI**
- Kdor drugega kritizira, se peklu dobrika. *Tko drugoga ogovori, paklenoj jami dvori.* **SRBOHRVAŠKI**

199 **Nebo**

- Križi so lestve v nebo. **ANGLEŠKI**
- Ako ne moreš biti zvezda na nebu, bodi vsaj svetilka v hiši. **ARABSKI**
- Lepota je polovičen dar neba, razum je cel dar. **ARABSKI**
- Pekoča drevesa ne zrastejo do neba. *Žádné stromy nerostou do nebe.* **ČEŠKI**
- Če je nebo rdeče zvečer, se nadejaj lepega vremena, če je zjutraj, se pripravi na dež. *Rosso di sera bel tempo si spera, rosso di mattina la pioggia s'avvicina.* **ITALIJANSKI**
- Oslovsko riganje ne seže do neba. *Ragli di asini non arrivano al cielo.* **ITALIJANSKI**
- Častihlepnež misli, da je nebo njegov klobuk. **KOREJSKI**
- Hočemo videti znamenj z neba. *Volumus signum videre de caelo.* **LATINSKI, BIBLIČNI**
- Drevesa ne zrastejo do neba. *Die Bäume wachsen nicht in den Himmel.* **NEMŠKI**
- Kdor ves čas v nebo gleda, ima hitro obtolčen nos. **NEMŠKI**
- Ko volk zavija, obrne oči proti nebu. **NEMŠKI**
- Še noben mojster ni padel z neba. *Es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen.* **NEMŠKI**
- Dobra vaga v nebesa pomaga. *Dobra waga do nieba pomaga.* **POLJSKI**

- Ne obljublaj žerjava na nebu, daj sinico, ki jo *imaš v roki*. Ne sili žuravlja v nebe, a daj sinicu v ruki. **RUSKI**
- Preden se je orel dvignil v nebo, je poskakoval po tleh. **RUSKI**
- Denar ne pada z neba. **SLOVENSKI**
- Kar pade z neba, zadovoljstva ne da. **SLOVENSKI**
- Nobeni smreki še ni vrh do neba zrasel. **SLOVENSKI**

200 **Nedolžnost**

- Nedolžnost se izgubi čez noč. **KOREJSKI**
- Kjer gospoduje pohlep, ima nedolžnost slabo zaščito. *Ubi libido dominatur, innocentiae leve praesidium est.* **LATINSKI**
- Zakona se boji zločinec, usode nedolžni. *Legem nocens veretur, fortunam innocens.* **LATINSKI**
- Če si nedolžen, odpri vrata; če si kriv, nabrusi pete. **LITOVSKI**
- Tudi med dvema črnima hudičema ostane nedolžnost bela. **NEMŠKI**
- Če ne uspeva lilija nedolžnosti, tudi ne vrtnica ljubezni. **RUSKI**
- Za nedolžnost je treba še kaj več kot se ogibati bordelov. **RUSKI**
- Nedolžnosti slab zgled je ko na cvetu led. **SLOVENSKI**

201 **Nehvaležnost**

- Srce nehvaležneža je podobno puščavi, ki poželjivo popije vodo izpod neba, jo pogoltne in potem ne rodi ničesar. **ARABSKI**
- Kdor ni hvaležen v malem, tudi v velikem ne bo. **ESTONSKI**
- Ko je delo končano, bi najraje vrgli obrtnika v vodnjak. **ITALIJANSKI**
- Veliko nehvaležnežev srečujemo, še več jih sami delamo. **LATINSKI**
- Ko se nehvaležnež pri studentu odžeja, mu obrne hrbet. **MADŽARSKI**

- Kar nehvaležnežu storiš trikrat iz ljubezni, zahteva četrtrič kot dolžnost. **NEMŠKI**
- Ko je grozdje sprešano, se ne zmenimo več za tropine. **NEMŠKI**
- Ko je ogenj pogašen, naženejo gasilce domov. **NEMŠKI**
- Ko je sadje obrano, drevesa nihče več ne pogleda. **NEMŠKI**
- Ko živina popase travo, pozabi na livado. **NEMŠKI**
- Nehvaležnost je leva roka sebičnosti. **NEMŠKI**
- Nehvaležnost je plačilo sveta. *Undank ist der Welt Lohn.* **NEMŠKI**
- Črv, ki vrta drevo, je v tem drevesu odrasel. **PERZIJSKI**
- Nehvaležneže ustvarjata dobrota in odpuščanje. **PORTUGALSKI**
- Kača se zahvali s strupom, nehvaležnež s klevetami. **RUSKI**
- Kdor ni hvaležen pri orehu, ni tudi pri tovoru. *Ko nije blagodaran na orahu, nije ni na tovaru.* **SRBOHRVAŠKI**

202 Nesmiselno je ...

- Nositi premog v Newcastle. *To carry coals to Newcastle.* **ANGLEŠKI**
- Nositi vodo v morje. *To carry water into the sea.* **ANGLEŠKI**
- Z rešetom vodo zajemati. *To draw water in a sieve.* **ANGLEŠKI**
- Pokazati sonce z ognjem. *Montrer le soleil avec un flambeau.* **FRANCOSKI**
- Učiti ribo plavati. *Die Fische das Schwimmen lehrnen.* **NEMŠKI**
- V gozd drva nositi. *Holz nach dem Wald tragen.* **NEMŠKI**
- Čistiti Avgijev hlev. *Očistit avgievi konjušini.* **RUSKI**
- Deliti kožo neubitega medveda. *Delit škuru neubitogo medvedja.* **RUSKI**
- Peljati svoj samovar v Tulo. *Ezdit so svojim samovarom v Tulu.* **RUSKI**

- Bog nas obvaruj poplave, požara in ženskega sitnarjenja. **GRUZINSKI**
- Če bi ves svet na lasu visel, bi ga šla jezna ženska strgat. **HRVAŠKI**
- Ali bi rad preizkusil čistost zlata? Podrgni ga s kamnom. Ali moč vola? Natovori ga. Ali naravo moškega? Opij ga. Ali misli ženske? Žal, za to ni nasveta. **INDIJSKI**
- Dve ženski v isti hiši sta kot dve lisici v isti kletki. **INDIJSKI**
- Ženska je vrv na nogah, otroci vajeti za vratom. **INDIJSKI**
- Ženska, veter in uspeh se ne odlikujejo s stanovitnostjo. **INDIJSKI**
- Miga rep brez glave, kjer si ženska oblast vzame. **ISLANDSKI**
- Malo je žensk, ki ne bi govorile, nobene, ki bi molčala. **ISTRSKI**
- Čeprav visokorasla ženska ni lepa, ji le malo manjka do lepote. **ITALIJANSKI**
- Pitje, ženske in tobak, do groba le korak. *Bacco, tabacco e Venere riducon l'uomo in cenere.* **ITALIJANSKI**
- Vsi smrtni grehi so ženskega spola. **ITALIJANSKI**
- Ženske so v cerkvi svetnice, na cesti angeli, v hiši hudiči, na oknu sove in na vratih srake. **ITALIJANSKI**
- Grda ženska se izogiba zrcalu. **JAPONSKI**
- Sleherna ženska je lepa v temi, od daleč in pod dežnikom. **JAPONSKI**
- Ženski las zgage celo slona. **JAPONSKI**
- Bog vas varuj slabih žensk, dobrih pa se sami varujte! **JUDOVSKI**
- Bolje je živeti z levinjo kakor žensko, ki te v vsem prekaša. **JUDOVSKI**
- Kdor ni imel nobene ženske, ga je le polovica. **JUDOVSKI**
- Duh ženske je kot živo srebro, srce kot vosek. **KITAJSKI**
- Dve ženski sta slabši kot ena sama. *Mulieres duae peiores sunt quam una.* **LATINSKI**
- Kar ženska hoče, hoče takoj. **LATINSKI**

- Ženska ali ljubi ali sovraži, tretjega ni. *Aut amat aut odit mulier, nihil est tertium.* **LATINSKI**
- Ženska je zlo, toda potrebno zlo. *Malum est mulier, sed necessarium malum.* **LATINSKI**
- Če te ženska sovraži, te je ljubila, te ljubi ali te bo ljubila. **NEMŠKI**
- Kadar so v hiši tri ženske, sta dve odveč. **NEMŠKI**
- Kdor hoče razveseliti žensko, naj pride s cvetjem in laskanjem. **NEMŠKI**
- Kjer vlada ženska, je vrag prvi minister. **NEMŠKI**
- Pri ženski in mlinu je treba vedno kaj popravljati. **NEMŠKI**
- Slabost, tvoje ime je ženska. *Schwachheit, dein Name ist Weib.* **NEMŠKI**
- S psi lovimo zajce, s hvalo norce, z denarjem ženske. **NEMŠKI**
- Tri stvari hitro minejo: odmev, mavrica in ženska lepota. **NEMŠKI**
- Tri ženske in gos naredo semenj. *Drei Weiber und eine Gans machen einen Jahrmarkt.* **NEMŠKI**
- Tu zadaj tiči ženska! *Dahinter steckt bestimmt eine Frau!* **NEMŠKI**
- Ženske nosijo meč v ustih. **NEMŠKI**
- Ženske so raj za telo, vice za denarnico in pekel za dušo. **NIZOZEMSKI**
- Ženska je nesreča, toda, o Bog, nobenega doma ne prikrajšaj za to nesrečo. **PERZIJSKI**
- Ženske se osvajajo kot nekatere trdnjave: skozi skrivni prehod. **PERZIJSKI**
- Dame ne hodijo, dame drobijo. *Damy nie chodzą, damy drepczą.* **POLJSKI**
- Hrana in ženske so brez okusa, če se ne okrasijo. **ROMUNSKI**
- Mlada ženska vre kot mlado vino. **ROMUNSKI**

- Boljše je razdražiti psa kakor žensko. **RUSKI**
- Grdota odpelje marsikatero žensko v samostan, lepota v javno hišo. **RUSKI**
- Lepota poštene ženske je vrlina, lepota lahkoživke odlika. **RUSKI**
- Lepo žensko je lepo gledati, s pametno je lepo živeti. **RUSKI**
- Pasja bolezen do polja, ženska do postelje. **RUSKI**
- Preden skoči ženska s peči, premisli sedeminsedemdeset reči. *Poka baba s peči letit, semdesjat sem dum peredumat.* **RUSKI**
- Pri ženski ne išče lepote, marveč dobroto. **RUSKI**
- Štirideset let je ženski vek. *Sorok let - babij vek.* **RUSKI**
- Ženska ima dolge lase in kratko pamet. *U babi volos dolog, da um korotok.* **RUSKI**
- Ženska, ki dvakrat zanosi, ne more reči, da je bila zapeljana. **RUSKI**
- Ženska navada je s solzami nesreči pomagati. **RUSKI**
- Ženska pamet je boljša od vseh misli. *Ženskij um lučše vsjakih dum.* **RUSKI**
- Ženske bolezni se zdravijo z ugibanjem. **RUSKI**
- Bel konj in velika ženska sta dve nesreči pri hiši. **SLOVENSKI**
- Česar vrag ne zmore, mu ženska pomore. **SLOVENSKI**
- Če ženski ne rastejo rože, ji raste plevel. **SLOVENSKI**
- Denar in žene – vladarji zemlje. **SLOVENSKI**
- Kdor drži osla za rep in žensko za besedo, bo ostal praznih rok. **SLOVENSKI**
- Skoraj ni prepira, ki od ženske ne izvira. **SLOVENSKI**
- So ženske, ki šele takrat poprosijo Boga za pomoč, ko jih niti vrag več ne povoha. **SLOVENSKI**
- Ženska je vladarica sveta, a sužnja želja. **SLOVENSKI**

- Čim bolj se kavka in zlobna ženska čistita, bolj sta črni. Čavka i zla žena što se više pere, to je crnja. **SRBOHRVAŠKI**
- Kjer ženska trka, tam koža poka, kjer pa zbada, brizga kri. Kud žena kuca, tuda koža puca, a kud žica, onud krvca vrca. **SRBOHRVAŠKI**
- Ženska ne more ničesar zamolčati, kar sliši. Žena ne može oćutati ništa što čuje. **SRBOHRVAŠKI**
- Ženska se hitro nauči in hitro pozabi. Žena brzo nauči i brzo zaboravi. **SRBOHRVAŠKI**
- Ženska se zanaša na jok, lopov pa na krivo prisego. Žena se uzda u plač, a lopov u krivokletstvo. **SRBOHRVAŠKI**
- Časti in mošnje ne dajaj v roke mladi ženski. **ŠPANSKI**
- Kadar se ženska jezi, spol spremeni. **ŠPANSKI**
- Ženska in zlato zmoreta vse. **ŠPANSKI**
- Če ženska hoče prati, vedno najde vodo. **ŠVICARSKI**
- Žensko srce je nestanovitno kot kaplja voda na lotosovem cvetu. **TAJSKI**
- Žensko ubijajo drobna dela. **TURKMENSKI**
- Skrivnost življenja je v ženskih rokah. **TURŠKI**
- Ženski nasvet je dober samo za ženske. **TURŠKI**
- Tri ženske - štiri spletke. **VIETNAMSKI**

447 Žganje

- Ko bi kadija vedel, kakšno je žganje, ne bi postal kadija, marveč pijanec. **BOLGARSKI**
- Žganje še mutastemu razveže jezik. **ČEŠKI**
- Sake in dolgo spanje sta najboljša pot v revščino. **JAPONSKI**
- Sake je najboljšo zdravilo in najhujši strup. **JAPONSKI**

- Človekova zunanost se kaže v zrcalu, njegova duša v žganju.
KOREJSKI
- Žganje zleti v usta kot komar, ven pa se spravlja kot trmast osel.
MONGOLSKI
- Od kozarca vodke do groba je kratka pot. RUSKI
- Vodka je bela, vendar nos pordeči in ime očrni. RUSKI
- Vodke za kopejko popil, norosti za rubelj dobil. RUSKI
- Dobro jutro, žganje – zbogom pamet. SLOVENSKI
- Ni za kozo seno in tudi ni restavracija za žganjarja. *Nije za kozu sjeno ni za džibronju restoracija.* SRBOHRVAŠKI
- Vražje žganje, kaj napraviš iz ljudi. *Vraška rakija, što činiš od ljudi.* SRBOHRVAŠKI

448 Življenje

- Dokler je življenje, je upanje. *While there is life, there is hope.* ANGLEŠKI
- Dolgo popivanje skrajša življenje. *Long quaffing makes short life.* ANGLEŠKI
- Dve stvari ti podaljšata življenje: zadovoljno srce in ljubeča žena. *Two things prolong your life: A quiet heart and a loving wife.* ANGLEŠKI
- Najboljše stvari v življenju so zastonj. *The best things in life are free.* ANGLEŠKI
- Otroci in norci imajo veselo življenje. *Children and fools have merry lives.* ANGLEŠKI
- Preden spoznamo, kaj je življenje, ga je pol že za nami. *Life is half spend before we know what it is.* ANGLEŠKI
- Sprememba je začimba življenja. *Variety is the spice of life.* ANGLEŠKI

- Življenje je kratko, čas pa hiter. *Life is short and times is swift.*
ANGLEŠKI
- Dolg jezik – kratko življenje. ARMENSKI
- V šoli življenja ni počitnic. BRAZILSKI
- Življenje je boj. *La vie est un combat.* FRANCOSKI
- Življenje je božji dar, toda srečno življenje je dar modrosti. GRŠKI
- Življenje je kot ogenj: njegov začetek je plamen, konec pepel.
GRUZINSKI
- Na začetku človekovega življenja je neznanje, v zreli dobi trpljenje, v starosti žalost. INDIJSKI
- Ne daj si zagreniti življenja. *Non lasciarti amareggiare la vita.*
ITALIJANSKI
- V življenju ni vse med in mleko. *La vita non è tutta rose e fiori.*
ITALIJANSKI
- Življenje je lestev, po kateri se eni dvigajo, drugi pa spuščajo. *Il mondo è fatto a scale, chi le scende e chi le sale.* ITALIJANSKI
- Življenje je samo most; ne delaj hiše na njem! KITAJSKI
- Ne učimo se za šolo, temveč za življenje. *Non sholae, sed vitae discimus.* LATINSKI
- Zgodovina je učiteljica življenja. *Historia vitae magistra.* LATINSKI
- Življenje je kratko, umetnost dolga. *Vita brevis, ars longa.* LATINSKI
- Kdor je pod copato, gre stlačen skozi življenje. *Wer unter dem Pantofel steht, betreten durch das Leben geht.* NEMŠKI
- Kdor nima rad vina, žensk in pesmi, ostane nespameten vse življenje. NEMŠKI
- Novo življenje cvete iz ruševin. *Neues Leben blüht aus den Ruinen.*
NEMŠKI
- Red je pol življenja. *Ordnung ist halbe Leben.* NEMŠKI
- Učenje veliko napravi, življenje še več. NEMŠKI

- Živeti in pusti živeti. *Leben und leben lassen.* NEMŠKI
- Življenje je resno, umetnost vedra. *Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst.* NEMŠKI
- Delo daje življenju smisel. *Praca daje sens życia.* POLJSKI
- Ne daj, Bog, svinji rogov in kmetu gosposkega življenja. *Ne daj Bog svine roga, a mužiku barstva.* RUSKI
- Življenje brez ljubezni je kot leto brez pomladi. RUSKI
- Kratka žalost, kratko veselje, kratko je tudi naše življenje. SLOVENSKI
- Ni življenja brez trpljenja. SLOVENSKI
- Pitje in kajenje krajšata življenje. SLOVENSKI
- Po izgubi poštenja mine radost življenja. SLOVENSKI
- Previdnost življenje daljša, pogum pa krajša. SLOVENSKI
- Tisto, kar je v življenju najdragocenejše, dobi človek zastonj. SLOVENSKI
- Življenje je cvet, ljubezen v njem med. SLOVENSKI
- Življenje se meri po delih, ne po dnevih. SLOVENSKI
- Naše življenje je polno grenkobe. *Pun je naš život grči.* SRBOHRVAŠKI
- Življenje je kratko, a mi izgublamo čas. *Život je kratak, a mi dangubimo.* SRBOHRVAŠKI
- Skrivnost življenja je v ženskih rokah. TURŠKI
- Slab hodža nam vzame vero, slab zdravnik pa življenje. TURŠKI

449 Življenje in smrt

- Bolje je živeti v kolibi kot biti zakopan v bogati grobnici. *Better is live in a poor hovel than be buried in a rich sepulcher.* ANGLEŠKI
- Kdor preveč objokuje smrt, izgublja stik z življenjem. *To weep overmuch for the dead is an affront to the living.* ANGLEŠKI

- Življenje se hvali po smrti kakor dan po sončnem zahodu. **BIBLIČNI**
- Kakršno življenje, tak njegov konec. *Qualis vita, finis ita.* **LATINSKI**
- Življenje brez knjig je smrt. *Vita sine libris mors est.* **LATINSKI**
- Zastonj je smrt in ta te življenje stane. *Umsonst ist der Tod, und der kostet dich das Leben.* **NEMŠKI**
- Če je življenje sladko, je smrt grenka. **POLJSKI**
- Boljše je na tem svetu z berglami hoditi, kot se na onem s kočijo voziti. **PORTUGALSKI**
- Kratka smrt konča tudi najdaljše življenje. **RUSKI**
- Smrt te najde, če še tako dolgo živiš. *Skolko ni žit, a smerti ne otbit.* **RUSKI**
- Življenje se boji smrti. *Život smerti boitsja.* **RUSKI**
- Če ni strahu pred smrtjo, življenje ni težko. **TADŽIŠKI**
- Namesto, da želiš smrt sovražniku, rajši sebi želi dolgo življenje. **TATARSKI**

450 **Žlica**

- Če hočeš obedovati z vragom, moraš imeti dolgo žlico. *He must have a long spoon that sups with the devil.* **ANGLEŠKI**
- Od žlice do ust je dolga pot. **ARMENSKI**
- Ni žlice, ki ne bi kdaj zadela ob rob sklede. **KITAJSKI**
- Bolje brez žlice kakor brez juhe. **NEMŠKI**
- Mnogi dajejo z žlico, jemljejo pa z zajemalko. **NEMŠKI**
- Ni vsak v naši deželi rojen z zlato žlico v ustih. *Nicht jeder in unserem Land wurde mit einem goldenen Löffel in Mund geboren.* **NEMŠKI**
- Eden s plugom, sedem pa z žlico. *Odin s soškoj, a sedmero s ložkoj.* **RUSKI**

- Ni važna žlica, ampak človek, ki z njo zajema. **RUSKI**
- Potovanje je žlica k obedu. *Doroga ložka k obedu.* **RUSKI**
- Suha žlica draži usta. *Suhaja ložka rot deret.* **RUSKI**
- Žlica smole zagreni sod medu. *Ložka begtju v bočku medu.* **RUSKI**
- Boljša žlica soka v miru kot pečenka v prepiru. **SLOVENSKI**
- Največ ljudi si izkoplje grob z žlico. **SLOVENSKI**
- Kar si z žlico zbral, ne razmetavaj z lopato. **TURKMENSKI**

Izbor izdaj Založništva Jutro

Rudolf Maister Vojanov: POEZIJE in KITICA MOJIH (Spominska izdaja v počastitev 130. obletnice rojstva in 70. obletnice Maistrove smrti)

Simon Rutar: ZGODOVINSKE ČRTICE POKNEŽENE GROFIJE GORIŠKE

Aleš Ušeničnik: FILOZOFSKI SLOVAR in KNJIGA O ŽIVLJENJU

Karel Ozvald: KULTURNA PEDAGOGIKA

Karel Ozvald: ZGODOVINA PEDAGOŠKE KULTURE V ANTIČNI DOBI

Anton Mahnič: VEČ LUČI

SPREHOD SKOZI ČAS, Dokumenti nekega časa (uredila Angelca Kunstelj)

Leopold Verbovšek: KOMU (NI)SMO TUJCI? Knjiga izzivov

Davorin (Martin) Žunkovič, Leopold Verbovšek: V SENCI ZGODOVINE

Leopold Verbovšek: DANES, IZ VČERAJ ZA JUTRI

Črtomir Šinkovec: OBLAKI NAD SONČNO DEŽELO

Zvonko Perat: MATEMATIKA V PRVEM TRILETJU

Marijan in Stana Prosen: ZVEZDNI MITI IN LEGENDE

Marijan Prosen: IMENA NEBESNIH TELES

Marijan Prosen: ZVEZDE, ZVEZDE

Stanislav Južnič in Marijan Prosen: JOSIP PLEMELJ IN KOMET

Stanislav Južnič in Marijan Prosen: J. V. VALVASOR IN ASTRONOMIJA

Lucijan Vuga: DAVNINA GOVORI, Slovenci že od kamene dobe na sedanjih ozemljih

Lucijan Vuga: MEGALITSKI JEZIKI, Teorija kontinuitete in megalitske kulture

Lucijan Vuga: VENETI V TROJI, So Homerjevi Veneti – Hetiti?

Lucijan Vuga: PRAH PRETEKLOSTI (zgodovinski roman)

Ivo Petkovšek: BELINOV KODEKS, Kdo nam je ukradel Belina

Ivo Petkovšek: SANSKRIT IN SLOVENŠČINA / IL SANSCRITO E LA LINGUA SLOVENA; Poljudni pojasnilno-primerjalni – zgodovinski besednjak /

Dizionario ragionato popolare – esplicativo – comparativo – storico

Ivo Petkovšek: GRAAL IN SLOVENCİ, O srednjeveški povesti iz daljnih časov

Edo Rodošek: NELOČLJIVA DVOJICA (zf roman)

Edo Rodošek: ODMEV TIŠINE (zbirka zf zgodb)

Ladislav Bevc: SPOMINI

Matjaž Anžur: VOJAŠKA ZGODOVINA BODOČIH SLOVANOV

Frane Goljevšček: MODRO NEBO NAD MARICELOM

Janez Stupica: ALJEHIN, Šahovski umetnik

Janez Stupica: VELIKA KNJIGA PREGOVOROV

Po JUTRU se dan pozna!

Modrosti sveta
VELIKA KNJIGA PREGOVOROV

Zbral in uredil:
Janez Stupica

Prelom in oprema:
ONZ Jutro

Izdalo in založilo:
Založništvo Jutro, Jutro d.o.o.

Za založbo:
Stane Kodrič

© Avtor in Založništvo Jutro
Vse pravice pridržane

Pokrovitelj izdaje:

RAČUNALNIŠTVO SAOP
Celostne poslovne informacijske rešitve

*SAOP računalništvo d.o.o., Cesta Goriške fronte 46,
5290 Šempeter pri Gorici • www.saop.si*

NAROČILA:

Jutro d.o.o., Črnuška c. 3, p.p. 4986, 1001 Ljubljana
Tel. (01) 561-72-30, 041 698-788, 031 521-195 • Faks (01) 561-72-35
E-pošta: JUTRO@SIOL.NET